

DOLENJSKI LIST

Glasillo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ozir. 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 33 (336)

Leto VII

NOVO MESTO, 16. AVGUSTA 1956

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Časopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

Občinski proračuni in plačevanje davščin

Za funkcioniranje proračuna, bodisi občin, okrajev, republik ali zvez, je nujno, da vsi zavezanci redno plačujejo svoje družbene prispevke. Zato disciplina davkoplačevalcev ni le merilo njih državljanске zavesti, ampak tudi pogoj, da se morejo vse proračunske zadeve v redu izvajati. Drugače povedano: brez rednih družbenih dohodkov ni mogoče izpolnjevati družbenih dolžnosti. Vemo, da letošnji proračuni občin in okraja terjajo odločno davčno disciplino. Vsako neizpolnjevanje družbenih obveznosti po letnem družbenem planu in proračunu ima za posledico neizpolnitev proračunskih obveznosti. Zato res ni vseeno, kdaj davkoplačevalec poravnava svoje obveznosti, ampak je izredno važno, da jih poravnava sproti in ob določenih rokih.

Večina občin novomeškega okraja ima letos s proračunom težave. Dohodki ne dosegajo, kot proračun predvideva, izdatki pa so isti, za nekatere panoge celo večji. To velja zlasti za izdatke socialnega skrbstva, za izdatke zdravljenja siromašnih in tistih, ki so po zakonu oproščeni plačila stroškov zdravljenja, ter še za druge proračunske izdatke. Poglejmo, kako izpolnjujejo svoje obveznosti davkoplačevalci v posameznih občinah našega okraja.

Do konca julija so kmetje v okraju izpolnili svojo obveznost za prvo polletje povprečno 82 odstotkov. To pomeni, da je mesece dni po zapadnem roku še vedno 18 odstotkov neplačanih davkov za prvo polletje. Največ zaostankov je v občini Kostanjevica, kjer so povprečno plačali le 60 odstotkov, najmanj pa v občini Trebnje, kjer dolgujejo še okoli 7 odstotkov. Ostale občine so glede plačevanja davkov med tema dvema. Poudariti moramo, da se je vsak, ki je izpolnil svojo davčno dolžnost, izognil stroškom izterjatve, ki jih bodo imeli zaostankarji. Prisilna izterjatev z rušilno silo je neprijetna tako za ljudski odbor kot za davkoplačevalca, je pa potrebna, da dosežemo davčno disciplino in proračunsko ravnavežje.

Kar velja za kmetje davkoplačevalce, velja tudi za obrtnike. Ti so v povprečnem plačili še hujši zaostankarji. V vsem okraju so obrtniki vplačali za prvo polletje 70 odstotkov davščin. Najmanj so poravnali v občini Sentjerne, največ pa v občini Mirna. Poudariti je treba, da obrtniki vsaj v tem letnem času laže poravnajo svoje obveznosti kot kmetje, zato je prisilna izterjava pri zaostankarjih nujna.

V povprečnem znesku plačila so za dva odstotka slabši od obrtnikov davkoplačevalci tretje stopnje — gostilničarji, advokati, veterinarji, cerkve in drugi. Največ zaostankarjev te vrste je v občini Kostanjevica, najmanj pa v občini Žužemberk.

Takšno novo vrsto davščin in so bile vpeljane letos. O njih smo že precej govorili in tudi pisali, za kaj vse se bodo uporabljale. Na osnovi predvidenih plačil taks so občine napravile proračune za koriščenje tistega

zneska taks, ki ostane občinam (od taks na vprežna vozila za popravilo potov in cest, od taks na vprežno živino za veterinarsko službo, od taks na hribovne trte za napredek kmetijstva itd.).

Plačilo taks so v nekaterih občinah vzeli sila neresno, čeprav so dobili točne predpise z rokom plačila. Plačilo teh taks je obvezno po zakonu za vso državo, zato ima vsako odlaganje ali izmikljanje za tiste, ki so dolžni takse plačati, le neprijetne posledice.

Najbolj so doslej razumeli, da je treba takse plačati, če se hoče izogniti prisilni izterjavi in stroškom, takso plačevalci v mešički občin. Najslabše pa poletna plačevanje taks v novomeški občini. Nekoliko bolje je v občinah Mokronog (10 odstotkov) in Mirna (okoli 20 odstotkov). V ostalih občinah je vplačanih taks nad 50 odstotkov.

Isto, kakor za izterjavo zaostalih davkov, velja za neplačane takse, s to razliko, da se taksa zviša za 50 odstotkov, če ni plačana do predpisane roka; zraven je pa treba prišteti še stroške prisilne izterjave. Hkrati s prisilno izterjavo bodo organi ljudskega odbora kontrolirali pravilnost prijave taksi poverjenih predmetov, živine in samorodnic, kajti prijave so, zlasti pri samorodnicah, zelo netočne.

Vsekakor priporočamo, da zbori volivcev razpravljajo tudi o rednem in nerednem plačevanju davkov in taks v posameznih volilnih enotah in v občini.

Bela krajina je dobila komunalno banko

Občinski ljudski odbor v Crnomlju je razpravljal o ustanovitvi komunalne banke v Crnomlju. Narodna banka je namreč sklenila, da bo obdržala svoje podružnice le v večjih industrijskih središčih, ostale bo pa zaprla. Zato so občinski ljudski odbori Crnomelj, Metlika in Semič sklenili, da ustanovijo za vso Belo krajino komunalno banko s sedežem v Crnomlju, v Metliki bo imela pa podružnico. Izvoljena sta bila upravni in nadzorni odbor, za direktorja nove banke pa je bil izvoljen Franc Cirman.

Francija brez belega kruha?

Zaradi slabega vremena se obeta Franciji slaba letina, zato je minister za kmetijstvo Dulin že napovedal, bodo jedli Francozi prihodnjo zimo samo črn kruh.

Dostojen spomenik velikemu možu

Ob veliki udeležbi domačinov, lepega števila rojakov iz Amerike, ki se mude na obisku v stari domovini, in predstavnikov oblasti, organizacij in društev je bila v sredo, 8. avgusta na Grosupljem pomembna svečanost: ameriško-pisateljstvo slovenskega rodu, doma iz vasi Blato pri Grosuplju, Louisu Adamiču so odkrili lep spomenik pred zadržnim domom ob cesti Novo mesto—Ljubljana.

Nazivlj delovnemu dnevu je slavnosti prisostvovalo nad tisoč ljudi. Proslavo je pričel sekretar občinskega komiteja Grosuplje tov. Janez Lesjak, ki je zlasti toplo pozdravil vse

rojake iz Amerike in drugih držav, prav tako pa tudi predstavnik ljudske oblasti in organizacij med katerimi so bili predstavniki SIM, člana izvršnega sveta LRS Boris Kocjančič in Tone Fajfar, sekretar okrajnega komiteja ZKS Ljubljana Janez Vipotnik, predsednik OLO Ljubljana dr. Marjan Dermastja, pisatelj France Beek, Karol Pahor, predstavnik Hrvatske izseljenske matice Ante Novak in drugi.

Življenjski pot in lik pokojnega pisatelja Adamiča je izklenih besedah orisal član SIM, književnik Tone Seliskar.

na zadnjaškim elementi, kar pa ga ni oviralo pri njegovem prizadevanju za zmago naprednih idej v svetu.

Tone Seliskar je tudi odkril spomenik, kakor so se spominjali velikega rojaka poklonili najprej pionirji iz Grosuplja. Sledile so recitacije Seliskarjeve pesmi, ki jo je recitiral članica »Svobode« iz Grosuplja. Vsi navzoči so toplo pozdravili tudi govor rojaka Jožeta Durnja, ki je na obisku v domačem kraju. V imenu ameriških Slovencev, ki so zbrali za spomenik precej denarja in tudi dali pobudo za postavitev, se je zahvalil še vsem ostalim, ki so prispevali. Poudaril je, da vsi Slovenci v Ameriki budno spremljajo napore nove Jugoslavije za njen napredek ter se vselej vsakega uspeha v stari domovini, ki ji žlijo samo najboljši. Tudi on je podčrtal pomoč Louisa Adamiča svoji stari domovini, saj je med prvimi prav on v Ameriki med drugo svetovno vojno najvišjim predstavnikom ZDA tolažil kdo so partizani v Jugoslaviji in zagovarjal njihov pravični boj. Zaključil je z priporočilom, naj bo spomenik velikemu možu vez med ameriškim in jugoslovanskimi narodi in še posebej med Slovenci v Ameriki in doma.

Po končani proslavi, pri kateri je ves čas sodelovala tudi godba na pihala iz Grosuplja, so položili pred spomenik številne vence, potem pa so udeleženci odšli pred Taborško jama, kjer je bil v počastitev rojakov prirejen piknik. Celotna prireditev je bila v okviru izseljenskega tedna.

V TUJI PADEL SI ZEMLJI V SRČIH PRI NAS ŽIVIŠ NASH OBZORIJ SIN MIREN SVETAL SVOBODEN ČLOVEK (napis na spomeniku)

Adamičeva življenjska pot je bila podobna marsikateremu Slovencu, ki je moral v svet za kruhom. Na lastni koži je preiskusil vso trdoto tujine. Od doma je šel še preden je dopolnil 15 let. V Ameriki je nekaj časa delal pri nekem časopisu. Ko je ta propadel, je postal Adamič delavec, na cesti, bil pomočnik v tovarni in opravljal razna druga težka dela. Vrnitvi se iz vojske je pričel pisati. Leta 1931 je izšla njegova prva knjiga, že naslednje leto pa druga. Do svoje tragične smrti je napisal 12 knjig. Bil je odločen na prednjak, borec za pravilno sožitje med narodi in pisatelj svetovnega slovesa, vendar svojega slovenskega rodu ni nikoli pozabil ali zatajil. Skratka bil je velik mož iz majhne dežele. Zaradi svojega naprednega mišljenja je imel tudi dokaj nasprotnikov med

Cement na kredit

Kmetovalci, ribiči, člani kmetijskih združenj, čebelarji in člani podobnih gospodarskih organizacij bodo v prihodnje lahko kupovali za svoje potrebe cement na kredit. Kredit bodo dajale Narodna banka komunalne banke zadržne hranilnice. Višina kredita in rok za odplačevanje, ki bo trajal največ dve leti, se bo ravnal po višini prisilbe dohodnine, toda ko bo prosilec prejel posojilo, bo moral vplačati 50 odstotkov posojila v gotovini.

OB GASILSKEM JUBILEJU

Letos poteka 80 let, kar je bilo v Novem mestu ustanovljeno prostovoljno gasilsko društvo. Jubilejne proslave so za nami, vendar ta obletnica ne more ne mimo nas gasilcev ne mimo prebivalstva Novega mesta in vsega novomeškega okraja brez globljih vtisov, kajti v tem jubileju vidimo bogato tradicijo človekoljubnega dela, ki je bilo vzor vsem, kasneje ustanovljenim dolenskim gasilskim društvom.

Doba 80 let nam je mnogo prinesla in mnogo odnesla. Rušila je prestole, razjedala države, z ognjem in mečem uničevala ljudstva in njegovo imetje. V teh letih so iz trpljenja in krvi na ruševinah starih držav rasle nove, v novih državah pa so se oblikovale nove politične organizacije. Mnoge med njimi so si v svoj program zapisale borbo za nacionalno in gospodarsko svobodo svojih ljudstev. Ta program si je na svoj društveni prapor zapisalo tudi slovensko gasilstvo. Naše gasilstvo je s svojim geslom »Na pomoč v ljudstvu globoko zakoreninjena organizacija, zato ni čudno, da so bili naši gasilci med prvimi borci v narodnoosvobodilni vojski, med branitelji našega ljudstva pred fašističnim okupatorjem in domačimi izdajci, ki so požigali slovenske domove, tudi gasilске, in ropali slovensko imetje.

V teh dneh, ko proslavljamo naš veliki jubilej, se pomena gasilske organizacije v preteklosti in njene naprednosti še posebno živo zavedamo.

Da pa bo naše delo res uspešno in da bomo dosegli cilj, ki nam ga narekuje naš program, moramo utrditi gasilsko zavest in disciplino, moramo pomnožiti naše vrste predvsem z mladino in doseči, da bo vsak državljani član preventivne gasilske službe, ki že vnaprej preprečuje vsako škodo in nesrečo. Učinkovita pomoč pa zahteva od gasilca mnogo znanja in trdnje volje. Zato si morajo naši gasilskih društev neprestano izpopolnjevati svoje strokovno znanje, kot si tudi krepijo socialistično zavest.

Ko čestitamo novomeškemu prostovoljnemu gasilskemu društvu ob njegovi 80-letnici, želimo, da bi društvo še naprej s tako vneto kot doslej skrbelo za strokovnost svojega članstva in za varnost prebivalcev Novega mesta in okolice. Želim, da bi se vrste članstva potrojile in da bi na izpraznjena mesta stopili novi borci proti elementarnim nevarnostem, pripravljeni na vsako žrtev. Ob tej priložnosti pozdravljamo vse gasilce novomeškega okraja, ki v nesebični pripravljenosti bede noč in dan na ljudskim premoženjem. Zahvala vsem, ki prostovoljno skrbijo za premoženje in varnost soljudi in družbene imovine.

LOJZE MIRTIČ, predsednik OGZ, Novo mesto

Novo mesto je proslavilo 80-letnico gasilskega društva

Ze v soboto zvečer, neposredno pred dnevom glavnih slovenskih velike obletnice, so pogrih okoli mesta zagoreli kresovi in bregovi Krke okrog kopalnice na Loki so zažareli v umetnem ognju. Številnim gostom na Loki, ki so napolnili vse kotičke našega prijetnega kopalnice, je zapel moški pevski zbor KUD »Dušan Jereb«, recitatorji so recitali gasilsko »Na pomoč«, prečenski pionirji pa so čestitali društvu ob visoki obletnici uspešnega dela.

V nedeljo, 21. avgusta, pa so potekale na novomeškem Glavnem trgu po 9. uri glavne gasilske slovesnosti. Najprej je razvil nov gasilski prapor — dar novomeške občine — podpredsednik občine Boris Andriani ter ga predal predsedniku gasilskega društva Francu Colariču, ta pa praporščaku Nestlu Beletu. Po slavnostnem govoru društvenega predsednika je ob visokem jubileju čestital društvo sekretar republiškega gasilске zveze Jernej Crtanec. V imenu Gasilske zveze je podelil nekatera visoka odlikovanja. Društvo samo je bilo odlikovano s Redom I. stopnje, nato z istim redom še Ivan Ferič —

novomeško pokopališče in ga tam položila na grobnico herojev. Lepo vreme, ki je bilo privedeljem velike gasilske proslave naklonjeno, in pomembna obletnica sta privabila na Glavni trg stotine Novomeščanov.

Novo mesto

Bareka izpred Doma ljudske prosvete je izginila. Na tem kraju bo podjetje NOVOLES zgradilo upravno poslopje, v katerem bo tudi nekaj stanovanj. Dela je prevzelo kot najcenejši ponudnik Splošno gradbeno podjetje PIONIR iz Novega mesta.

Podjetje NOVOLES je imelo svoje upravne prostore v lesnem provizoriju. Zaradi predvidenih gradenj JLA je moralo podjetje te prostore izprazniti in provizorij prodati. Podjetje je od tega časa dalje brez svojih upravnih prostorov, zaradi česar je prisiljeno zgraditi nove. Hkrati pa bo v stavbi tudi več stanovanj. Poleg nove upravne stavbe NOVOLES bo gradil svoje prostore Okrajni zavod socialnega zavarovanja. Z obema stavbama bo tudi ta mestna skrbina, ki jo je povzročilo bombardiranje med vojno, izginila.

Prvi jugoslovanski pilot prebil zvočni zid

Poveljnik lovske enote za obrambo Beograda, polkovnik Nikola Lekić, se je s svojim reaktivnim letalom dvignil 15.000 m visoko in zatem strmoglavil v kotu 90 stopinj proti zemlji. Brzinomer je pri spuščanju znanomoval 1300 kilometrov na uro, to pomeni, da je letalo prebilo zvočni zid. Najhitrejši jugoslovanski pilot je, preden se je spustil k zemlji, videl Durmitor, slovenske planine in Djerdap.

Lep je bil pogled na tabor Zveze borcev okraja Novo mesto v Bočni, kjer so od 7. pa do 29. julija taborili otroci padlih borcev novomeškega okraja.

80 let novomeških gasilcev

Društvo ima tudi nekaj zelo dobrih in zvestih članov. Vsekar moramo omeniti našega dobro znanega Nestla Beleta. Ne le, da velja za enega najmarljivejših in izkušenejših članov, ampak je hkrati tudi najboljši tovarš in učitelj mladim gasilcem. Ceravno jih ima že 50, je vendar še ves mladenič in poln neugane sile, ki ga žene na požar v še tako neugodnih prilikah. Z vsa blistavo zna presoditi položaj na požarišču in se lotiti reševanja. V pogumnosti ga zlepa kdo ne prekaša. Ker ima novomeško društvo nekaj takih gasilcev, mine le malokateri požar brez njih.

In prav takim požrtvovalnim članom gre velika zahvala, da je škoda pri požarih vedno manjša.

Nestla Belet

Poglejmo še, kakšno pot je naredilo gasilstvo novomeškega okraja v prvi desetletki po osvojitvi.

Okupator ni prizanašal med vojno niti gasilskim društvom. Zasedel je gasilske domove, uporabljal gasilsko orodje v svoje namene in ga skoraj povsod uničil, zlasti motorne brizgalne, tako da niso imela društva ničesar, s čimer bi uspešno posegla v kakršnokoli požarno akcijo in so bili ljudje v mnogih krajih prepuščeni na milost in nemilost ognjenemu elementu. Kjer je bila voda v bližini, je nekako šlo: poslužili so se pač prastare metode gašenja s škafi in drugimi posodami, pri čemer je propadlo na tisoče in tisoče ljudskega premoženja. Toda kljub temu se je rešitev zelo hitro našel in v nekaj letih so že imela društva spet svoje domove, oziroma orodna shranila ter orodja za prvo, najhujšo silo. Pa tudi motorke so kmalu dobili.

Po osvojitvi v letu 1946 je tedanja Okrajna uprava za notranje zadeve v Novem mestu organizirala iz gasilcev — borcev NOV — ekipo za obnovitev prostovoljnega gasilstva na tedanjem območju Okrožnega odbora Novo mesto, ki se je pozneje preimenoval v Okrožno gasilsko poveljstvo.

OGP je sklicevalo konference z bivšimi gasilskimi funkcionarji, začelo zbirati podatke o bivših članih gasilskih društev, materialnih sredstvih, orodju in ostalem gasilskem priboru, kolikor ga je še kje ostalo po okupatorjevem razdejavanju.

Počasi so pričela gasilska društva spet delati. Vodstvo celotnega dela je prevzel novi Gasilski vestnik, ki je prišel izhajati ob novem letu 1947 in tako odprl novo pot v strokovnem in političnem delu slovenskega prostovoljnega gasilstva ter je dajal točno določeno smer za obnovo gasilskih organizacij. Najhujše je bilo povsod glede orodja.

Ker je bila največja možnost požarov v Novem mestu, se je prav pri novomeškem društvu

pričela obnova najprej. Tu je ostalo še nekaj orodja, ki so ga ohranili v najhujših dneh društveni člani. Društvo je imelo precej dober poltovorni avtomobil; popravilo si ga je, da bi moglo z njim hitro intervenirati, če bi bilo treba. Počasi si je društvo nabavljalo tudi ostalo orodje in pribor, tako da se je kar hitro postavilo na lastne noge.

Iz Okrožnega gasilskega poveljstva je bila v letu 1948 ustanovljena Okrajna gasilska zveza, ki je imela prvenstveno nalogo pospešiti obnovo gasilskih društev, jih gospodarsko in politično voditi, strokovno učiti in pripravljati za nadaljnje, vedno zahtevnejše gasilske naloge, obenem pa jih krepiti na pridobitvah NOB. Leta 1949 je bila ustanovljena v Ljubljani še Gasilska zveza LRS, ki je od Ministrstva notranjih zadev prevzela nadaljnjo nalogo strokovne prevzgoje slovenskega gasilstva, na podlagi leta 1948 izišlega zakona o gasilstvu. Že leta 1951 pa je bila ustanovljena Gasilska zveza FLRJ. Danes šteje ta zveza že 1324 PGD s 62.810 člani, od katerih je 8.000 žensk.

Delo novomeške OGZ je obdržalo v veliki meri naša oblast z raznimi dotacijami, pa tudi DOZ je mnogo prispeval. Ko sta se okraja Novo mesto in Trebnje združila, je bilo v OGZ vključenih 73 gasilskih društev s 3.753 člani.

Z reorganizacijo ljudske oblasti in z novo teritorialno razdelitvijo okrajev, s čimer se je razširil delokrog bivšega OLO Novo mesto tudi na bivši OLO Črnomelj in del OLO Krško, se je spremenila tudi oblika gasilskih organizacij; nastale so občinske gasilske zveze. Delokrog OGZ Novo mesto se je razširil in združuje danes 11 občinskih gasilskih zvez s 112 PGD in desetim industrijskimi PGD, ki imajo vključenih skupno 6.525 članov. Od teh je aktivnih 5.550, rezervnih 385 in zasluznih in častnih 270. Od aktivnih članov je 4.488 operativnih, 1.062 pa upravnih. Poleg teh je v OGZ Novo mesto še 159 pionirjev. V navedenih številkah so vsi tisti žene, zlasti mladinke. Teh je 785; na operativno jih odpade 567, na upravo 80, v rezervu pa 138.

Celotna gasilska organizacija OGZ šteje torej skupno 6.684 članov. Po socialnem sestavu je v gasilskih organizacijah OLO Novo mesto 47% kmetov, kar priča, da so najmočnejša podeželska društva, delavcev je 30%, obrtnikov in uslužbencev 11,8%, delovne inteligence je 2,4%, ostalih pa 8,8%. Politična opredeljenost je razvidna iz sledečih števk: V SZDL je skupno 5.370 članov, v ZKS 289. Od leta 1946 do danes je na območju današnje OGZ naraslo število članstva za 5.121 članov.

Na magistratu v Novem mestu je bil prejšnjo soboto neobičajni civilni obred: Merharjev novorojenček z Grma pri Novem mestu je bil slovesno vpisan v matično knjigo in dobil ime Bojan. Obenem je prevzel častno in odgovorno dolžnost boja vseh treh otrok Merharjeve družine Martin Pavlin, sekretar Novoletsa in tajnik okrajnega odbora ZB Novo mesto. Otrokovu ime in botra je vpisal v matično knjigo matičar Ljubci Muren, v imenu občinskega odbora je pa obred opravil Jože Moretli.

Kako važno vlogo igra pri nas gasilstvo, je razvidno tudi iz števila požarov, škode in rešenega premoženja.

Ce upoštevamo samo lansko leto, naštejemo na območju OGZ Novo mesto (vštetih niso požari bivše OGZ Črnomelj, ker nimamo podrobnih podatkov) 19 požarov, pri katerih je sodelovalo 45 PGD s 548 člani. Škoda, ki je pri teh požarih nastala, je bila ocenjena na 36.762.000 dinarjev. Z nastopom gasilcev pa je bilo obvarovanega po uradni oceni najmanj za 19.936.000 dinarjev ljudskega premoženja. Če pa pogledamo za deset let nazaj, bomo videli, da je povzročil ogenj v 589 primerih, pri katerih so sodelovali gasilci, na ljudskem premoženju eno milijardo 919.000.000 dinarjev škoda, nastop gasilcev pa je preprečil za 957 milijonov 936.000 dinarjev škode.

Iz navedenih števk je torej jasno razvidno, kako velik pomen ima gasilska organizacija, posebno v našem pasivnem okraju, z nizkim narodnim dohodkom, zaradi česar je ogromna večina ljudskega premoženja nezavarovana ali premalo zavarovana.

Današnji čas pa zahteva od gasilcev veliko strokovno sposobnost in popolno predanost socialističnemu razvoju. V ta namen imamo pri republiški GZ stalno gasilsko šolo, kjer se šolajo gasilski častniki in podčastniki. Opažamo pa, da se te šole dolensko gasilstvo vse premalo poslužuje. Kjer imajo v PGD res izjolen kader, se to zelo pozna; tam vse delo zelo dobro uspeva, drugod pa je životari. Zato je potrebno, da dajo vse množične organizacije mladini pobudo za vstop v gasilsko organizacijo.

Opekarna v Kanižarici bo samostojno podjetje

Na predlog sveta za gospodarstvo je občinski ljudski odbor Črnomelj na svoji osmi seji razpravljal o osamosvojitvi opekarnice v Kanižarici.

Opekarna je doslej obratovala v sklopu Belokranjskega gradbenega podjetja, kolektiv pa je ugotovil, da je nadaljno obratovanje pod sedanjimi pogoji zelo oteženo. Zlasti je pereče vprašanje zaposlitve redne delovne sile, kajti delavstvo vedno znova zapušča delo. Vzrok je neredno in nepopolno izplačanje plače že od maja letos dalje, kar je posledica težkega finančnega stanja v matičnem podjetju. Opekarna bo kot samostojno podjetje tudi laže dobila investicijski kredit za preureditev, mehanizacijo in povečanje kapacitete. Podjetje ima že izdelani ustrezni, ekonomsko utemeljeni elaborat.

Kolektiv opekarnice je predlog za osamosvojitve predložil de-

silski organizaciji. V okrajnem merilu imamo v gasilskih društvih 65 častnikov, od tega imajo samo trije častniško šolo, in 156 podčastnikov — od teh 84 z gasilsko šolo.

Prav tako važni kot dober gasilski kader so tudi gasilski domovi. Teh je v novomeškem okraju 93, brez domov pa je 30 PGD. Po osvojitvi je bilo zgrajenih skupno 11 domov. Prenosnih motornih brizgal imamo 91, prevoznih 7, medtem ko imajo gasilci še vedno 56 ročnih brizgal. Skupno jih je torej 154. Avtomobile ima 10 gasilskih čet.

Ko ob 80-letnici novomeškega PGD pregledujemo pridobitve gasilstva v desetih poletnih letih, vidimo, da smo kljub nekaterim slabostim in velikim težavam dosegli vendarle zelo lep napredek. To je zasluga dobrih, naprednih gasilcev in centralne organizacije, predvsem pa naše ljudske oblasti, ki daje potrebna finančna sredstva za gasilsko opremo. Pred gasilstvo pa se iz leta v leto postavljajo težje naloge. Kos jim bomo le, če bomo strokovno in politično dovolj utrjeni. Pomagati pa mora vse prebivalstvo, saj zaščita pred požarom ni samo stvar gasilca, marveč vsakega državljanja.

Ob biserem jubileju čestitamo društvu k njegovemu delu. Pozdravljamo vse društveno članstvo kot neustrašne borce proti ognju in nevarnosti in se jim za njihovo požrtvovalno delo iskreno zahvaljujemo. V bodočih letih pa jim želimo čim večjega razmaha in še večjega napredka, da bodo resnično kos vsaki, še tako težki nalogi, ko bodo bližnjemu na pomoč!

Od privatne šivanke do družbenega podjetja

Med napis na hišah novomeškega Glavnega trga lahko opazite na enem izmed poslopij nasproti mestne občine desko z besedami »Splošno damsko krojaštvo Novo mesto«. Nič drugega. Šele poizvedovanje razodene, da se v dveh tesnih prostorih stiska edno socialistično podjetje šiviljske stroke v Novem mestu.

Te dni bodo praznovali desetletnico svojega delovanja. Lepa priložnost, da spregovorimo o delovnem podjetju nekaj besed.

Podjetje že osem let vodi šivilja Marija Vrančeva. Začeli so s šestimi dekleti in dvema privatnim strojem. Zdaj dela v šivalnici 12 šiviljskih vajenk in šivilj. Zanimivo je, da ima med sedmimi šiviljarkami — pomočnicami v podjetju — 6 moških stroke izpite, a 2 enoletno moštvo stroko krojno šolo v Mariboru. V desetih letih so nakupili šest strojev, ko so zdaj družbena lastnina. Čeprav so se morale šivilje zaradi stanovanjske stiske v Novem mestu že štirikrat seliti, jim je uspelo obdržati stalne stranke, za katere delajo že 10 let. Splošno damsko krojaštvo ima kot socialistično podjetje z raznovrstnim družbenim dajatvami težak položaj, saj dela v okolici Novega mesta in v samem mestu mnogo privatnih šivilj s sorazmerno nižjimi dajatvami družbeni skupnosti in mnogim šivilj brez dovoljenja za opravljanje obrti. Toda v tako imenovanih »suhih mesecih«, ko bi podjetju dela primanjkovalo, izdelujejo šivilje konfekcije iz »Novotekstove« blaga. Za uspešno rast delovnega kolektiva in za priznanje kvaliteten dela je treba upravnemu odboru in članom marljivega kolektiva izreči priznanje in jim želiti še večjih uspehov v bodočnosti.

V Skopju prva jugoslovanska razstava tobaka

Ce boste potovali v Makedonijo, si boste od 10. do 20. septembra na prvi naši razstavi tobaka lahko ogledali vse vrste tobaka in tobaknih izdelkov, ki jih pri nas pridelujemo ali izdelujemo. Razstava bo naše tobakne izdelke predstavila svetu, hkrati pa si bodo naše tobakne tovarne pri tej priložnosti izmenjale izkušnje.

V TEM TEDNU NABIRAMO

Cvet jesenske reše 100 dinarjev, rmana 50 dinarjev, slezenovca 900 dinarjev, rdeče detelje 90 dinarjev, bele detelje 140 dinarjev.

List volčje češnje (beladona) 150 dinarjev, robide 40 dinarjev, maline 40 dinarjev, borovnice 100 dinarjev, melise 150 dinarjev, slezenovca 200 dinarjev, šmarice 100 dinarjev, ozkočlunostnega tipotoka 80 dinarjev, pekoče koprive 40 dinarjev, vinogradniškega lapuha 60 dinarjev.

Rastlino pitčjega dresna (moravka) brez korenin 50 dinarjev, breskove dresne 25 dinarjev, ženikeja 140 dinarjev, rmana 36 dinarjev, materine dušice 36 dinarjev, urhovke 60 dinarjev, gladniška 40 dinarjev, tavžerčiča 70 dinarjev.

Korenine malega divjega janeža 300 dinarjev, velikega divjega janeža 220 dinarjev, gladeža 65 dinarjev, koprave (bodeča neža) 100 dinarjev, srčne moči 200 dinarjev, baldrijana 280 dinarjev.

Plodove jerebke 80 dinarjev.

Opozorilo. Rastlina slaka se ne odkupuje več. Rastlina pitčjega dresna (moravka) se bo odkupovala samo do konca meseca avgusta. Breze ne odkupujemo več.

gumno stopil na novo pot, na kateri bo zaživel novo življenje, ki ga danes še ne pozna; tedaj mu bo domača gruda postala ljuba, ne bo bežal z nje, pač pa jo bo vzljubil, saj je ljubezni potrebna in tudi vredna.

Beli krajini je nujno treba dati toliko industrije, da bo zaposlila odvisno delovno silo, ki jo ima doma na pretek. Drobna kmetijska gospodarstva s številnimi družinami imajo danes dobro tretjino neustvarjalnih ljudi. To so kmetijske hčere in sinovi, ki so ostali doma, torej na zemlji, ki jo je ena družina obdelovala in bi tej družini tudi pridelke zadostoval. Toda tu se gradijo mladi ljudje, ki z leti prehajajo v domači hiši v stare straje in tete, delajo le v sezonskem delu, sicer pa se njihove delovne sile usipajo iz leta v leto in zato predčasno ugasnejo, ostare. Tako srečujejo mlade starce, ki so jim roke omahnile, predno so resno za delo prijele. Doma naj ostane le ena družina, za drobno posest. Naravnih bogastev je tu zadosti, kakaj jih ne bi izkoristili vsaj nekaj, vsaj toliko, kolikor bi bilo potrebno za zaposlitev nadštevilne delovne sile!

Po tej poti bomo pač dali! Beli krajini tista sredstva, da si bo pomagala tudi sama. Za tako trditve imamo številne dokaze. Kot dokaz bom začela z vprašanjem: Kje so bili belokranjci v letih velikih možnosti, zakaj jih niso vendarle izkoristili, kot so jih drugi kraji naše republike? Zdi se mi, da prav tu tiči velika, žalostna resnica, ki se glasi takole: Belokranjec je svojo revščino dobesedno občutil v kapitalističnem družbeni ureditvi. In ker je poznal tekoče življenje, je predano, dal vse svoje sile v dobi NOB. Po vojni pa je šel, kamor so mu pač pokazali pot, najraje čimdlje od doma. Povsod si našel Belokranjca, skoro vedno na vodnih mestih, in v dobi velikih stvaritev je prav belokranjski človek delal pri izgradnji naše socialistične domovine drugje. Bela krajina sama pa je bila prazna.

Odšli so vsi oni, ki so iskali svoj dom izven Bele krajine, za seboj pa so pritegnili vse ustvarjalni del mlade Bele krajine. In ta je dal v izgradnji vse svoje sile. Ko pa so se razmere pri nas delno umirile, so se začeli vračati številni Belokranjci, ki so vsa ugodna leta delali drugod. Toda čas je šel mimo. Sredstva so kopnela in kjer je nekoč že obstajala industrija, jo je Belokranjec pomagal pomladiti ali izpopolniti doma pa tedaj ni bilo ljudi, ki bi to vsaj začeli. Doma so ostale matere in nedorasli otroci, ži,

Konferenca in grožnje

Danes bodo v Londonu sedli za mizo predstavniki tistih držav, ki so sprejele povabilo treh zahodnih velešil, poslano 21. decembra, na konferenco o Sueskem prekopu.

Jugoslavija je poudarila svoje mnenje o tej konferenci. Predsednik Tito je v posebni izjavi poudaril, da ima naša država vso pravico do udeležbe na takšni konferenci, saj je zakoniti pomorski naslednik bivše Avstroogrške v njenih pravicah, temeljnih na sporazumu iz 1888 o plovidbi skozi Suez, razen tega pa je ena izmed pomorskih sredozemskih dežel ter zato neposredno zainteresirana na plovidbi skozi Sueski prekop.

Predsednik Tito ni kritiziral samo dejstva, da niso na konferenco povabili Jugoslavije, marveč tudi to, da so organizatorji tega mednarodnega sestanka naslopo samovoljno izbirali udeležence. Že podatek, da pripada od 24 povabljenih držav kar 15 zahodnim vojaškim zvezam in paktom, je dovolj zgovorno.

Tri zahodne velešile so si torej želele že v naprej zagotoviti večino za svoje predloge in načrte. Ti načrti pa so usmerjeni na eno: vsiliti suverenemu Egiptu določene stvari, dati mu lekcijske, ponižati ga.

Predsednik Tito je v tej zvezi obsodil gospodarske sankcije proti Egiptu in grožnje, da bodo zahodne države uporabile silo. S tem, je poudaril predsednik republike, je bil zadan udarec Združenim narodom in vsem dosežanim naporom za posušanje mednarodne napetosti in ohranitev svetovnega mira.

Predsednik Tito je tudi izjavil glede nacionalizacije Sueske družbe, da »nič ne more odrediti suvereni državi pravice, da bi na svojem ozemlju nacionalizirala kar koli, če sodi, da je to v prid ljudstvu in suverenosti države«.

Razvoj dogodkov v zadnjih dneh je tudi popolnoma potrdil pravilnost Titove izjave, da »način, kako so sklicali londonsko konferenco, in vzdušje, ki je nastalo sprito grožnje, da bodo uporabili silo, onemogočata tudi drugim zainteresiranim dežellam, da bi zaupale konferenci«.

Tako je v ponedeljek ameriška agencija AP že poročala iz Londona, da je na trih zahodnih velešil o mednarodni upravi nad Sueskim prekopom zbudil znatno opozicijo. Polovica izmed 24 povabljenih držav namreč nasprotuje osnovnim stvarim v zahodnem predlogu. Zato v Londonu sodijo, da bodo imele zahodne velešile velike težave, če bodo vztrajale na svojih načrtih.

Da je temu zdaj tako, je veliko prispevala tudi izjava egiptovskega predsednika Naserja, s katero je predlagal sklicanje veliko širše mednarodne konference o Suez, ki bi jo organizirale vse naslednje države spoznane iz 1888, udeležile pa bi se je vse zainteresirane dežele. Dnevni red konference ne bi bil vnaprej določen, njeni sklepi pa bi nosili pečat OZN.

Tudi namen zahodnih velešil, zlasti Velike Britanije in Francije, da bi Egipt osamile, spravile na kolena, je spodletel. ZDA se drže ob strani, egiptovsko stališče pa sta odločno podprli nad dve tretjini človeštva.

Navedimo na koncu še nekaj zgovornih podatkov, ki v marsičem pojasnijo vso stvar, čeprav ne izrpaajo vseh razlogov tega in takšnega razvoja dogodkov v zvezi s Suezom. Anglijski profit od Sueske družbe je osemkratno preseegal vložen kapital. Lani je Sueska družba potrosila samo petindesetletni del za izboljšanje plovidbe po prekopu... Silehni od direktorjev te družbe — in teh ni bilo malo — je letno prejel sedem milijonov frankov samo zato, da je enkrat mesečno prisostvoval seji upravnega odbora...

So pa še drugi razlogi, morda še odločilnejši. Kolonialni sistem poka po vseh šivih in Velika Britanija ter Francija se zavadata, da bi končni Naserjev uspeh v tej stvari še bolj povečal njihov kolonialni glasovolni, ki je že tako tedaj bolj mučen. Stanje v Alžiru bi se še bolj poslabšalo, petrolejska polja — Zahodna Evropa dobi 82% petroleja ravno s Srednjega in Bližnjega vzhoda — bi bila z zahodnega vidika še bolj ogrožena. Čas pa hiti dalje in odpor kolonialnih krogov ga ne more ustaviti...

V belgijskem rudniku Marcinelle je prišlo do strahotne nesreče. Kratkot stik je povzročil požar, blizu tri sto rudarjev, med njimi štiri ali pet jugoslovanskih izseljencev, se je znašlo v ognjenem peklu, iz katerega so doslej rešili le malo ljudi... Ta strahotna nesreča je pretresla ves svet. Iz mnogih držav so priskočili na pomoč svojcem ponorečeni. Med drugimi žaluje za svojimi očeti tudi okrog 400 otrok-sirok.

Po 34-dnevni stavki v ameriških jeklarnah, v kateri je sodelovalo 650.000 delavcev, so izračunali, da je s stavki, ki se je zaključila s kompromisom, ameriško gospodarstvo izgubilo okrog deset milijonov ton jekla, delavci pa so pri merzdah bili prikrajšani skupno za 225 milijonov dolarjev.

Sovjetska zveza ni sprejela japonske zahteve, naj bi ji vrnila dva otoka. Zavoljo tega je japonska vlada sklenila, da ne bo podpisala mirovne pogodbe med obema državama, da pa bodo skušali pogajanja nadaljevati po londonski konferenci o Suez.

Število brezposelnih v Zahodni Nemčiji se je minuli mesec zmanjšalo za 49.000, tako da znaša zdaj 429.543 (od tega 194 tisoč 425 moških in 235.118 žensk). Najnovejši podatki kažejo, da brezposelnost med ženskami napovedno londonski konferenci o Suez.

Električna centrala na veter. Požarevaško podjetje »Preprod« je začelo serijsko izdelovati majhne električne centrale na veter, jakosti 60–80 vatov. Centrala je namenjena manjšim kmetijskim gospodarstvom, mejnim karaulam, vaškim ambulantom, zobnim postajam itd. Obenem z akumulatorjem stane 50.000 din.

V Angliji je v mestih večji odstotek prebivalcev kot v katerikoli drugi državi na svetu. Anglija ima nekaj nad 49 milijonov prebivalcev, od tega jih živi v mestih 81 odstotkov.

Naročajte in berite »DOLENJSKI LIST«!

BELOKRANJSKA KMEČKA GOSPODINJA

ZORA VERGOT

5

(Nadaljevanje in konec)

Trdo prislužen denar iz tujine ni dvignil življenjske ravni prebivalstva, ne pospešil razvoja kulture in omike. Revščina se je po odtočku moške delovne sile še povečala. Zemlja je hiralala, ker je bilo premalo delovnih rok, nerodovitne površine so se širile in razbohotili so se prostrani stejniki. Izseljevanje je bilo torej v večjo škodo ko korist. Belokranjci so to jedrnatno izrazili: »Denar izseljencev je ko krompir, ki traja samo eno leto!« Kako enostavno in kako trpko povedano.

Doma je ostala žena z družino, le družina je pa bila po navadi številna. Tako je žena postala oče in mati, gospodar in gospodinja. To pa je bilo le pretežno. Od ranega jutra do poznega večera trdo delo in boj za skopozemljo, pozimi pa spet za kolovozarjem ali statvami prav

tako od jutra do noči. Zato je bil dom, domače gnišče, torej pravo gospodinjstvo delo, zadnje, čemur se je lahko posvetila. V najskromnejših razmerah se je pehala za najosnovnejše pogoje za preživljanje družine. Siromaštvo je hromilo napredek in vtišnilo belokranjski gospodinj — materi tako značilne poteze. Telesno je šibka, starost je prežgoda pogoltnila njena mlada in zdrava leta. V gubah njene obraza je skrita vsa težka usoda belokranjske žene. Revščina je mati zaostalosti. Tako opevana sončna Bela krajina še danes tiči v mraku in se prebija skozenj, iščeč izhoda. Vse našete tegobe so pehale, in še danes pehajo, belokranjsko gospodinjstvo s poti napredka in jo zavirajo, da bi si ustvarila boljše življenje.

Ogledimo si dom, oziroma navedimo uradni zapis: »Vas, ki leži 4 in pol kilometra od Črnomlja, ima 44 hiš; od teh jih je zidanih in v precej dobrem stanju 16, napol zidanih 8, lesenih pa 28. V vseh hišah je le 18 kuhinj, drugod kuhajo v vežah. Sob imajo 69 s 188 posteljami, tako da ležita na eni postelji po dva. Pohištvo je povsod še staro, izpred vojne, nikjer pa ga nimajo dovolj. Od kuhinjskega pohištva je najti v vsej vasi le dve kredenci. Ravno tako slabo so založeni s perilom, bodi s telesnim ali s posteljnino... Manjka posoda, zlasti pa pribor...

Vas, ki leži nekoliko više od omenjene: socialni položaj je tu kar obupen. Hiš ni, temveč same zidane, skupaj 29; zidanih je 6, pa tudi te niso hiše, ampak zidance, spremenjene v stanovanj; pol lesene so štiri, čisto lesene je 19. Te hiše imajo skupaj 40 sob, kuhinji sta samo dve, drugod kuhajo v vežah, največkrat pa kar skupaj v istem prostoru. V nekaterih hišah, kjer šteje družina 6 do 7 članov, imajo samo eno posteljo. Okna so majhna, prostor prenatrpan in zaohel...

Ne izpolnila in se zapisala na strani nedavne zgodovine. Smo socialistično urejena družba in naša socialistična dolžnost je, pomagati Beli krajini, pomagati belokranjski gospodinj, da si bo ustvarila boljše in lepše življenje. Belokranjski gospodinj radi očistijo nečistočo, negotovost in splošno zaostalost. Težki občutki, toda — kaj smo storili, da ji pomagamo? Koliko smo se poglabili v njeno dnevna vprašanja in negotovosti? Smo resno pretehtali, zakaj je tako? Le prevečkrat smo se ma sodniki, po goli črki higien-skih sanitarnih in gospodinskih predpisov o sodobnem urejenem domu. Takih gospodinjstev, boljše družin, kot sem jih omenila, je v Beli krajini 80%, torej malo ne vsa Bela krajina. In kako naj pomagamo?

1) Stigajmo belokranjskega človeka iz revščine, dajmo mu možnosti, da bo razvil vse svoje sile, umstvene in telesne; 2) to bomo storili, če bomo dali Beli krajini materialne pogoje, ki bodo pa šele tedaj dostopni, če jih bo belokranjski človek znal pravilno izkoristiti; 3) in to bo, ko ga bomo dvignili iz zaostalosti. Nudimo mu torej več kulturnih dobrin, več kmetijsko-gospodinskih prosvete. Pokažimo mu svetlo pot prosvetnega človeka, da se bo otre-sel manjvrednosti in bo po-

lo izpolnila in se zapisala na strani nedavne zgodovine. Smo socialistično urejena družba in naša socialistična dolžnost je, pomagati Beli krajini, pomagati belokranjski gospodinj, da si bo ustvarila boljše in lepše življenje. Belokranjski gospodinj radi očistijo nečistočo, negotovost in splošno zaostalost. Težki občutki, toda — kaj smo storili, da ji pomagamo? Koliko smo se poglabili v njeno dnevna vprašanja in negotovosti? Smo resno pretehtali, zakaj je tako? Le prevečkrat smo se ma sodniki, po goli črki higien-skih sanitarnih in gospodinskih predpisov o sodobnem urejenem domu. Takih gospodinjstev, boljše družin, kot sem jih omenila, je v Beli krajini 80%, torej malo ne vsa Bela krajina. In kako naj pomagamo?

Obiskali smo Mirno peč

Takrat, ko se je razlivalo tri in dvajset tisoč hektarjev Aueršpengerove knežjeve gospodstva od Kočevskega Roga čez zeleno Krško prav v globodolke in podboške rebrni na sam prah mirnopske fane, je peštica mirnopskih hiš okrog močvirne dekanije cerkve žarela v ponosni gosposlini. No 1894. leta so ropotali skozi vas težko naloženi parizariji. Po glavni deželni cesti so iz Ljubljane v Vojno krajino nenehno peketele poštnje kočije. Poslej pa, kakor bi se življenje ogibalo Mirne peči. Celo lokomotiva je raje zasopla v klance nad Mirno pečjo, kakor v vas. Kraj sam se je zaplaval, na njive so kmetje zapeljali zadnje vozove konjskih fig in za vrtnimi plotovi so začeli trohneti furmanskhi biči.

SEME MORAS ZAVITI V GNOLJE

Tako je povedal mladi Jaro iz Ivanje vasi. »Kaj mislite, da drugače pri nas kaj zraste? Kaj se! Zita letos zaradi moče niso obrodila. Vsek košček zemlje moramo gnojiti, kajti pri nas so tla ilovnata in ilovica ne rodi rada. Pa še to: stari ljudje so nalagali dinarje v hranilne knjižice in je banke vzel vrag, namesto, da bi nam napravili gnojilnice jame. Jaz pa zdravim...« se mladi Jaro nasmehne in v pokaze umazane roke in kravo. »Sajevce, drugače je živina zdrava, le tisti kašelj je dobila, ki ga tudi veterinarji preganjajo. Jaz sem tudi zdrav, le denarja mi manjka in dobro bi bilo, ko bi nam kmetom že enkrat zaupali posojila, da bi si napravili to in ono gospodarstvo...«

»Miladina se ne briga za grunte, potoži stari Kovčič iz Ivanje vasi. »Najrajši hodi v svet, nas stare ljudi pa pusti doma. Jaz sem dvakrat pogorel. Čeprav imam grunt, da bi davke lahko zmozel, vendar ni pri hiši rok, ki bi delale. Oba z ženo se mučiva, sin pa noče grunta in noče prijeti za delo. In stari Kovčič se spet na tla, kajti stari ne more, ker ima strubo nošo.«

PERO KAR NAPREJ SKRIPLJE

V rokah pa ima to škripajoče pero Pepca Plavc, matičarka. »Kako je kaj?« vprašamo. »E, nič posebnega ni pri nas! Zamahne z roko. »Nič?« No, če že hočete, zadnje se zapisali v časopisu nekaj o naših odbornikih, pa je bila jeza. Pero kar naprej škriplje. »Je še kaj drugega novega v Mirni peči?«

»Vprašamo. — Nič takega, dvigne matičarka za trenutek pogled, pa se spet poglubi v delo. Najbrž so zbrali že vse takse, mislimo, najbrž so ljudje čisto zadovoljni z delom ljudskih odbornikov, najbrž so veseli, da ni preveč sence, ne prehudih davkov in ne preveč amerikančev na obiskih.«

ČE HODIJO SOSEDEJE VASOVAT

Takole pol ure se že pogovarjamo v pisarni mirnopske zadruge. Načrta, skrbi. Najprej smo se vrteli okrog dobrniškega posestva. »Dobrnški manjupant se sprejeha vse pogostejše po mirnopskih tleh,« pripoveduje poslovodja zadruge. »Mi sklepamo odkupne dogovore z našimi zadrugami, toda on ponudi denar naprej in če je stiska pri kmetih huda, zadruga zavest pač ne zavrne dinarjev.«

»Dobro,« toda od kod dobrniški zadruzi večja gospodarska moč? vprašamo. »Novomeškemu življskemu in živinskemu trgu so zaradi bližine kraja Mirnopskega mnogo bolj naklonjeni, kakor dobrniški zadrugam. Če tako gredo naši ljudje če je utegnejo, radi v mesto, toliko prej, če kaj prodajajo. Dobrnici pa je mesto bolj od rok, zato se zadruga med ljudmi lahko močnejše uveljavlja. Tako ima večji promet in več dobička.«

Pogovor je nanese na načrte. »Naša največja skrb je zadruga doma,« pripoveduje poslovodja. »Okrog nedodelane zgradbe imamo skoraj ves gradbeni material. Manjka nam poldrug milijon, da bi ga vgradili. Potem bi lahko mislili na svoje prostore mirnopske pošte, kasneje krajevni urad in ljudje, ki ni-

majo stanovanj. Prav bi bilo, ko bi Dom dogradila občina.« »Se kaj?« »Vprašajte potujoči kino, zakaj nas nič ne obišče!«

JE FURATI FAJN...

Nekje iz gozdnih obronkov južne strani Mirnopske doline so po vojni speljali cesto do Straže. Tako odvažja procesija voz mirnopskim voznikom les skoraj izpred praga v Stražo, da ga lahko Mirnopsčani spet zagledajo, potem ko je v močnem loku obkrožil dolino in prišel po straški železnici v

INOZEMSKI FOTOAMATERJI

Marsikdaj se ustavi v Mirni peči inozemski turist in z zanimanjem motri naravo. Prišel je na prag tistega, v tujini z romantično razburljivim prizvokom opevanega Balkana, ki naj s kontrasti sveže utrujeno življensko silo nekoč tako podjetnega Zapada. Glej, človek, ob cesti fantastično zgradbo z linijami in razmnoženimi strehi — kot bi rastle iz tal živa podoba srednjega veka. Strk-posnetek za radovedne oči prijateljske družbe na ozkem filmskem traku. Strk-podoba »divjega Balkana« — nekdanja farovška kača — v sicer lepi in prijetni mirnopski dolini.

NOVO MESTO

V času od 4. do 11. avgusta je bilo rojenih 11 dečkov in 7 deklic.

POROČILI SO SE: Rešetič Ivan, opekarniški delavec z Malega Strahca, in Rolič Martina, delavka z Podgora. Vrhnič Jožef, strojni ključavničar iz Črnomlja, in Janežič Alojzija, delavka iz Črnuče.

UMRILI SO: Zagor, roj. Glavič Franciska, gospodinja, 60 let, iz Novega mesta. Lindič Betka, knjižničarka, 45 let, iz Trzinca. Lopatič Mihael, poštenik, 67 let, iz Boršta. Zvegljič Jože, vojaški vojni invalid, 77 let iz Strzliča. Meršol Ferdo, sodnik v pokou, 83 let, iz Novega mesta. Hribar Anica, otrok, 4 leta, iz Bržane.

NOVOMEŠKA PORODNIŠNICA

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Balgac Kristina iz Kočevja — dečka, Sitar Marija iz Novega mesta — dekle, Mahkota Berta iz Dol. Toplice — dekle, Konjlija Darinka iz Rumanje vasi — dečka, Slak Antonija z Malega vrha — dečka, Mitrovič Marija iz Gribelj —

IZ MATIČNIH URADOV

dečka, Kotar Milka iz Velike Loke — dečka, Črnčič Simona iz Novega mesta — dečka, Druž Marjica iz Gor. Podboršta — dekle, Blažič Marija iz Žihovega zela — dekle, Jevnikar Justina z Dol — dečka, Metkoš Dragica iz Guličev dečka, Jaketič Ana iz Novega mesta — dečka, Grabrijan Anica iz Črnomlja — dečka, Hrovatč Marija iz Vinje vasi — dečka, Kramar Amalija z Luterskega sela — dečka, Sešek Francka iz Osvetnega — dečka, Irt Milka iz Vrhprace — dekle, Grabrijan Helena iz Zilj do klica, Luk Kristina iz Knežje Lipe — dekle.

Kronika nesreč

Berka Viktorija, sin posestnika s Prelesja, je sosedu z motiko usekala v desno nogo. Božnar Miha, kleparski vajenec iz Petan, je padel s koleza in si poškodoval glavo. Zupantič Stefa, hči dečevalca, je s koleza in si poškodoval v levo nogo. V Mežani Ivan, soterja iz Novega mesta, se je zaletel avtomobilu in mu poškodoval trebuh in kolena. Stariha Marjana, uslužbenka iz Ljubljane, je padla s koleza in si poškodovala glavo in levi bok. Zagore Franc, posestnikov sin iz Petan, je padel s koleza in si poškodoval glavo. Pizmoht Franc, sin posestnika iz Starega trga, je padel z voza in si poškodoval desno roko.

Petaver Ivan, sin vojnega invalida iz Podgora, je padel s kolesa in si poškodoval desno nogo. Bohte Ana, priloznostna delavka s Poljan, je doma padla in si poškodovala desno nogo. Bartletu Adolfu, mizararsko vajencu z Izvič, je tesen hiod padel na desno roko. Svinčeno Filipa, volovca iz Bršljana, je voljak Tilosovec Zlatko po nesreči ustrelil v levo nogo. Zagor Franc, sin delavke s Koče, je padel s kolesa in si zlomil desno nogo. Kastelle Ivana, posestnikova hčerka iz Zvirje, se je s sekuro usekala v levo nogo. Bajuk Nežl, posestnik iz Primostka, je mlatinica poškodovala desno nogo. Zamido Helmuta, uslužbenega sina iz Dol. Toplice, je pes ugriznil v glavo. Pečjak Jože, posestnik iz Smihela, si je pri molitvi poškodoval desno roko. Malešič Julij, uslužbenec z Mirne, se je pri kontroli orožja v Zupahuz po nesreči ustrelil v levo roko.

IZLET Z ŽALOSTNIM KONCEM

V nedeljo 29. julija letos je kolektiv kmetijske zadruge iz Trebnjega napravil izlet z vlakom v Brežice. Med udeleženci izleta je bil tudi Ignac Slak iz Trebnjega. V nedeljo popoldne okoli 16. ure so se kopali v Savi. Pri tem je Slak, ki je baje plaval po Savi navzdol, zaradi česar ga je tok zanašal, utonil. Njegovo truplo je Sava naplavalila šele pet dni pozneje pri Podsedu pri Zagrebu.

Po prizadevanju njegovega brata Janeza so truplo ponesele delavce Slaka pripeljali v domači kraj in ga pokopali na trebnjskem pokopališču ob izredno veliki udeležbi ljudi iz bližnje in daljne okolice. Takega pogreba v Trebnjem še ni bilo; udeležilo se ga je nad 1.200 ljudi; med njimi predstavniki občinskega ljudskega odbora, KZ in množičnih organizacij ter zelo veliko ljudi iz Trebnjega in okolice, saj je bil pokojnik splošno znan in aktiven član mnogih organizacij. Star je bil 46 let, zapustil je ženo in tri nepreskrbljene otroke.

ZELENJAVA S TOPLIH VRELCEV

V Stubiških toplicah (Hrvaška) so začeli poskušati, kako bi ob toplotnih vrelcih gojili zelenjavo, kajti toplota voda odda pokosem neizkoriščena. Toplihi vrelci v vasi na državni veščini, pa so se strokovnjaki domislili, da bi oddelki vode uporabljali za gojenje zelenjave. Poskusi v Stubiških toplicah bodo pokazali, kako bi na ta način izkoristili brez naškoda tekajočo vodo toplih vrelcev.

2400 FLUORESCENTNIH CEVI NA DAN

Tovarna električnih žarnic v Zagrebu je komaj pred letom in pol začela izdelovati fluorescentne cevi, ta sodobni vir svetlobe. Danes izdelajo že 2400 teh cevi na dan, obenem so pa dvignili tudi kvaliteto: doslej so te cevi svetile 5000 ur, sedanja svetilnost pa je 5700 ur.

KINO

»Krk« — Novo mesto: od 17. do 20. avgusta: ameriški barvni film »Lahko je ljubiti«. Od 21. do 23. avgusta: ameriški film »Rumeni nebo«.

Dom JLA — Novo mesto: od 17. do 19. avgusta: italijanski film »Okeji Neroni«. Od 21. do 23. avgusta: italijanski film »Dekleta iz San Ferdianca«.

Trebnje: 18. in 19. avgusta: italijanski film »V vrtincu greha«. Predstava v nedeljo ob 14.30 uri. Kostanjevica: 19. avgusta: ameriški film »Vrni se mala Sheba«. 22. avgusta: jugoslovanski film »Daleč je sonce«.

Dol. Toplice: 18. in 19. avgusta: italijanski film »Za spuščenimi zavesami«. 22. avgusta: italijanski film »Za dva solda upanja«.

Sentjerne: 18. in 19. avgusta: ameriški barvni film »Moulin Rouge«.

Mokronog: 18. in 19. avgusta: jugoslovanski nemški film »Poslednji most«.

Metlika: 18. in 19. avgusta: »Pesem ulice«. 22. avgusta: »Trenutki odločitve«.

OBJAVE

Opozarjamo vsa podjetja, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem od 7. do 20. septembra, naj pravočasno naročijo pri nas avtobus.

TURISTIČNI BIRO

»PUTNIK« — Novo mesto

RAZPISI

Kmetijsko gospodinjstva sola Gradac v Beli krajini bo sprejemala v šolskem letu 1956/57 kmetičke dekleta v solo, ki traja od 6. septembra do 10. julija 1957. Namen sole je, dati gojenkam teoretično in praktično izobrazbo iz kmetijstva in gospodinjstva. Pogoji za sprejem v solo so:

1. Popolna osnovnošolska izobrazba.
2. Starost od 14 do 18 let.
3. Kandidati morajo biti telesno in duševno zdravi.
4. Pred sprejemom morajo opraviti sprejemni izpit iz slovensčine in matematike iz učnega programa I. in II. gimnazije ali V. in VI. razreda osemletke.
5. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri.
6. Najmanj dva razreda gimnazije ali 6 razredov osemletke.
7. Starost od 14 do 18 let.
8. Kandidati morajo biti telesno in duševno zdravi.
9. Pred sprejemom morajo opraviti sprejemni izpit iz slovensčine in matematike iz učnega programa I. in II. gimnazije ali V. in VI. razreda osemletke.
10. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri.
11. Najmanj dva razreda gimnazije ali 6 razredov osemletke.
12. Starost od 14 do 18 let.
13. Kandidati morajo biti telesno in duševno zdravi.
14. Pred sprejemom morajo opraviti sprejemni izpit iz slovensčine in matematike iz učnega programa I. in II. gimnazije ali V. in VI. razreda osemletke.
15. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri.
16. Najmanj dva razreda gimnazije ali 6 razredov osemletke.
17. Starost od 14 do 18 let.
18. Kandidati morajo biti telesno in duševno zdravi.
19. Pred sprejemom morajo opraviti sprejemni izpit iz slovensčine in matematike iz učnega programa I. in II. gimnazije ali V. in VI. razreda osemletke.
20. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri.

INOZEMSKI FOTOAMATERJI

Marsikdaj se ustavi v Mirni peči inozemski turist in z zanimanjem motri naravo. Prišel je na prag tistega, v tujini z romantično razburljivim prizvokom opevanega Balkana, ki naj s kontrasti sveže utrujeno življensko silo nekoč tako podjetnega Zapada. Glej, človek, ob cesti fantastično zgradbo z linijami in razmnoženimi strehi — kot bi rastle iz tal živa podoba srednjega veka. Strk-posnetek za radovedne oči prijateljske družbe na ozkem filmskem traku. Strk-podoba »divjega Balkana« — nekdanja farovška kača — v sicer lepi in prijetni mirnopski dolini.

V štirih gorskih vaseh je zasvetila elektrika

Velik dogodek je bil za gorske vasi Prusnja vas, Frulga, Gradnje in Mladje v kostanjevisko-podboški občini v nedeljo 5. avgusta — ta dan jim je prvič zasvetila električna luč. Dve letni trud in naporno delo je bogato poplačano. Nič več ne bo v izbah briela petrolejka in kvartila zraka, nič več niso odrezani vasičani teh vasi od sveta. To je pridobitev, ki jo znajo ceniti.

Za elektrifikacijo so bili izvoljeni posebni odbori, ki so z vsjo poštrevnostjo začeli organizirati prostovoljna dela, nabirati drogeve in graditi transformator. Skupna vrednost prostovoljno opravljenih del in darovanih drogov znaša okrog 3.200.000 din. OLO Krško je bil leta 1954 odobril 5.100.000, KZ Kostanjevica je prispevala 350.000, Glavna zadruga zveza je pa odobrila 700.000 kredita. Elektro podjetje Krško je čakalo na plačilo storjenih uslug celih 10 mesecev. Nadalje je plačal OLO Trbovlje 1.700.000 din dolga pri Elektro podjetju Krško. Na pomoč je prišlo OLO Novo mesto in posodil 500 kg žice, ki je še manjkala za dokončno napeljavo.

ŠAH

Finale moštvenega prvenstva Dolenjske bo 25. in 26. avgusta v Črnomlju

Po zadnjem obvestilu prireditelja letošnjega finalnega turnirja za moštveno šahovsko prvenstvo Dolenjske bo zaključni turnir v soboto in nedeljo, 25. in 26. avgusta v Črnomlju. Finalisti so več ali manj že znani. To so laniški zmagovalci SD Novo mesto, SD Črnomelj, SD Kočevje in SK Trebnje. Finale se bo igralo v treh kolih, od katerih bo eno v soboto popoldne, ostala dva pa v nedeljo. Prireditelj je za najboljša moštva in tudi za posameznike pripravil lepe nagrade.

Moštveno prvenstvo Dolenjske

Predtekmovalja za moštveno prvenstvo Dolenjske se bližajo koncu. V novomeški coni je postal zmagovalce prva ekipa SD Novo mesto, ki je najprej premagala II. ekipo istega društva s 6:2, v nedeljo pa v Strži se do mako »Svobodo« s 7:1. V dvoboju s straško »Svobodo« so Novomeščani dosegli 6 zmag in 2 remija. Zmagali so Doki, Picek, Kačunič, Habram, Vodopivec in Dejanovič, medtem ko sta Medic in Ličina remizirala prvi z Barbičem, drugi s Pavlinom.

Tokrat je šel dobiček po vodi

Bolj kot počeno delo na domačih kmetijah ali bližnjih kmetijskih posestvih na Kočevskem, ki jim primanjkuje delovne sile, je Janka Damjanovič, Nikolaj Raba in kaznovati, Upamo, da se bo tudi Petra Selakovič iz Suhorja v Beli krajini veselilo prekupčevanje z najrazličnejšimi predmeti, predvsem z ameriškimi šofi domačega izvora, ki jih prodajajo vse trgovine po najnižjih cenah. Ta dobičkaposni posel so kmalu prekinili varnostni organi, ki so sredi najživljenejših kupčije prišli najprej Damjanoviča na Jeseňak, nato pa se oslala dva blizu Raba, do Javice. Ob aretaciji so našli pri vsakem še 6 metrov blaga.

Gorenjci in Dolenjci med seboj

Počitniška kolonija Zveze borcev novomeškega okraja nam ponovno piše iz Poljan nad Škof-Loko in pozdravlja znanec in prijatelj v domačih krajih. Tako pravijo otroci:

»Z veseljem smo sprejeli obisk kolonije ZB okraja Kranj, ki jo Loko in pozdravlja znanec in Sorški dolini, kjer obiskuje partizanske vasi in vse zgodovinsko pomembne kraje iz NOV. V Poljanah so se otroci iz Kranja ustavili za en dan, zato smo jih povabili na športno tekmovalje. V celodnevni »borbi« so se tekme končale v prijateljskem vzdušju takole: v šahu so zmagovali Gorenjci s 3 : 2, v nogometu pa s 3 : 0. V streljanju je zmagala skupina Dolenjcev s 640 : 540 in v odbojki z 2 : 1. Za zaključek smo zvečer pripravili taborni ogenj, okoli katerega sta se zbrali obe koloniji in poljanski mladina. Pesem je donela v prijetno noč, bilo je veliko lepih recitacij, plesali smo kolo in podobno. To srečanje nam bo ostalo v večnem spominu.

Strokovni dvig kanižarskih rudarjev

V preteklih dveh mesecih sta bila na rudniku Kanižarica za ključena strokovna tečaja za jamske kopaške pomočnike (polkvalificirane rudarje) in za kopaške premoga (kvalificirane rudarje) ter seminar za strelne mojstre (strelce) za odstreljevalne dela v jami. Po zaključku tečajev oziroma seminarja so vsi udeleženci polagali izpite pred ustreznimi izpitnimi komisijami iz predpisane učne snovi.

Tokrat je šel dobiček po vodi

Bolj kot počeno delo na domačih kmetijah ali bližnjih kmetijskih posestvih na Kočevskem, ki jim primanjkuje delovne sile, je Janka Damjanovič, Nikolaj Raba in kaznovati, Upamo, da se bo tudi Petra Selakovič iz Suhorja v Beli krajini veselilo prekupčevanje z najrazličnejšimi predmeti, predvsem z ameriškimi šofi domačega izvora, ki jih prodajajo vse trgovine po najnižjih cenah. Ta dobičkaposni posel so kmalu prekinili varnostni organi, ki so sredi najživljenejših kupčije prišli najprej Damjanoviča na Jeseňak, nato pa se oslala dva blizu Raba, do Javice. Ob aretaciji so našli pri vsakem še 6 metrov blaga.

Strokovni dvig kanižarskih rudarjev

V preteklih dveh mesecih sta bila na rudniku Kanižarica za ključena strokovna tečaja za jamske kopaške pomočnike (polkvalificirane rudarje) in za kopaške premoga (kvalificirane rudarje) ter seminar za strelne mojstre (strelce) za odstreljevalne dela v jami. Po zaključku tečajev oziroma seminarja so vsi udeleženci polagali izpite pred ustreznimi izpitnimi komisijami iz predpisane učne snovi.

Tokrat je šel dobiček po vodi

Bolj kot počeno delo na domačih kmetijah ali bližnjih kmetijskih posestvih na Kočevskem, ki jim primanjkuje delovne sile, je Janka Damjanovič, Nikolaj Raba in kaznovati, Upamo, da se bo tudi Petra Selakovič iz Suhorja v Beli krajini veselilo prekupčevanje z najrazličnejšimi predmeti, predvsem z ameriškimi šofi domačega izvora, ki jih prodajajo vse trgovine po najnižjih cenah. Ta dobičkaposni posel so kmalu prekinili varnostni organi, ki so sredi najživljenejših kupčije prišli najprej Damjanoviča na Jeseňak, nato pa se oslala dva blizu Raba, do Javice. Ob aretaciji so našli pri vsakem še 6 metrov blaga.

Strokovni dvig kanižarskih rudarjev

V preteklih dveh mesecih sta bila na rudniku Kanižarica za ključena strokovna tečaja za jamske kopaške pomočnike (polkvalificirane rudarje) in za kopaške premoga (kvalificirane rudarje) ter seminar za strelne mojstre (strelce) za odstreljevalne dela v jami. Po zaključku tečajev oziroma seminarja so vsi udeleženci polagali izpite pred ustreznimi izpitnimi komisijami iz predpisane učne snovi.

Tokrat je šel dobiček po vodi

Bolj kot počeno delo na domačih kmetijah ali bližnjih kmetijskih posestvih na Kočevskem, ki jim primanjkuje delovne sile, je Janka Damjanovič, Nikolaj Raba in kaznovati, Upamo, da se bo tudi Petra Selakovič iz Suhorja v Beli krajini veselilo prekupčevanje z najrazličnejšimi predmeti, predvsem z ameriškimi šofi domačega izvora, ki jih prodajajo vse trgovine po najnižjih cenah. Ta dobičkaposni posel so kmalu prekinili varnostni organi, ki so sredi najživljenejših kupčije prišli najprej Damjanoviča na Jeseňak, nato pa se oslala dva blizu Raba, do Javice. Ob aretaciji so našli pri vsakem še 6 metrov blaga.

Strokovni dvig kanižarskih rudarjev

V preteklih dveh mesecih sta bila na rudniku Kanižarica za ključena strokovna tečaja za jamske kopaške pomočnike (polkvalificirane rudarje) in za kopaške premoga (kvalificirane rudarje) ter seminar za strelne mojstre (strelce) za odstreljevalne dela v jami. Po zaključku tečajev oziroma seminarja so vsi udeleženci polagali izpite pred ustreznimi izpitnimi komisijami iz predpisane učne snovi.

Tokrat je šel dobiček po vodi

Bolj kot počeno delo na domačih kmetijah ali bližnjih kmetijskih posestvih na Kočevskem, ki jim primanjkuje delovne sile, je Janka Damjanovič, Nikolaj Raba in kaznovati, Upamo, da se bo tudi Petra Selakovič iz Suhorja v Beli krajini veselilo prekupčevanje z najrazličnejšimi predmeti, predvsem z ameriškimi šofi domačega izvora, ki jih prodajajo vse trgovine po najnižjih cenah. Ta dobičkaposni posel so kmalu prekinili varnostni organi, ki so sredi najživljenejših kupčije prišli najprej Damjanoviča na Jeseňak, nato pa se oslala dva blizu Raba, do Javice. Ob aretaciji so našli pri vsakem še 6 metrov blaga.

Strokovni dvig kanižarskih rudarjev

V preteklih dveh mesecih sta bila na rudniku Kanižarica za ključena strokovna tečaja za jamske kopaške pomočnike (polkvalificirane rudarje) in za kopaške premoga (kvalificirane rudarje) ter seminar za strelne mojstre (strelce) za odstreljevalne dela v jami. Po zaključku tečajev oziroma seminarja so vsi udeleženci polagali izpite pred ustreznimi izpitnimi komisijami iz predpisane učne snovi.

Tokrat je šel dobiček po vodi

Bolj kot počeno delo na domačih kmetijah ali bližnjih kmetijskih posestvih na Kočevskem, ki jim primanjkuje delovne sile, je Janka Damjanovič, Nikolaj Raba in kaznovati, Upamo, da se bo tudi Petra Selakovič iz Suhorja v Beli krajini veselilo prekupčevanje z najrazličnejšimi predmeti, predvsem z ameriškimi šofi domačega izvora, ki jih prodajajo vse trgovine po najnižjih cenah. Ta dobičkaposni posel so kmalu prekinili varnostni organi, ki so sredi najživljenejših kupčije prišli najprej Damjanoviča na Jeseňak, nato pa se oslala dva blizu Raba, do Javice. Ob aretaciji so našli pri vsakem še 6 metrov blaga.

Strokovni dvig kanižarskih rudarjev

V preteklih dveh mesecih sta bila na rudniku Kanižarica za ključena strokovna tečaja za jamske kopaške pomočnike (polkvalificirane rudarje) in za kopaške premoga (kvalificirane rudarje) ter seminar za strelne mojstre (strelce) za odstreljevalne dela v jami. Po zaključku tečajev oziroma seminarja so vsi udeleženci polagali izpite pred ustreznimi izpitnimi komisijami iz predpisane učne snovi.

Tokrat je šel dobiček po vodi

Bolj kot počeno delo na domačih kmetijah ali bližnjih kmetijskih posestvih na Kočevskem, ki jim primanjkuje delovne sile, je Janka Damjanovič, Nikolaj Raba in kaznovati, Upamo, da se bo tudi Petra Selakovič iz Suhorja v Beli krajini veselilo prekupčevanje z najrazličnejšimi predmeti, predvsem z ameriškimi šofi domačega izvora, ki jih prodajajo vse trgovine po najnižjih cenah. Ta dobičkaposni posel so kmalu prekinili varnostni organi, ki so sredi najživljenejših kupčije prišli najprej Damjanoviča na Jeseňak, nato pa se oslala dva blizu Raba, do Javice. Ob aretaciji so našli pri vsakem še 6 metrov blaga.

Strokovni dvig kanižarskih rudarjev

V preteklih dveh mesecih sta bila na rudniku Kanižarica za ključena strokovna tečaja za jamske kopaške pomočnike (polkvalificirane rudarje) in za kopaške premoga (kvalificirane rudarje) ter seminar za strelne mojstre (strelce) za odstreljevalne dela v jami. Po zaključku tečajev oziroma seminarja so vsi udeleženci polagali izpite pred ustreznimi izpitnimi komisijami iz predpisane učne snovi.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO

»Krk« — Novo mesto: od 17. do 20. avgusta: ameriški barvni film »Lahko je ljubiti«. Od 21. do 23. avgusta: ameriški film »Rumeni nebo«.

Dom JLA — Novo mesto: od 17. do 19. avgusta: italijanski film »Okeji Neroni«. Od 21. do 23. avgusta: italijanski film »Dekleta iz San Ferdianca«.

Trebnje: 18. in 19. avgusta: italijanski film »V vrtincu greha«. Predstava v nedeljo ob 14.30 uri. Kostanjevica: 19. avgusta: ameriški film »Vrni se mala Sheba«. 22. avgusta: jugoslovanski film »Daleč je sonce«.

Dol. Toplice: 18. in 19. avgusta: italijanski film »Za spuščenimi zavesami«. 22. avgusta: italijanski film »Za dva solda upanja«.

Sentjerne: 18. in 19. avgusta: ameriški barvni film »Moulin Rouge«.

Mokronog: 18. in 19. avgusta: jugoslovanski nemški film »Poslednji most«.

Metlika: 18. in 19. avgusta: »Pesem ulice«. 22. avgusta: »Trenutki odločitve«.

OBJAVE

Opozarjamo vsa podjetja, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem od 7. do 20. septembra, naj pravočasno naročijo pri nas avtobus.

TURISTIČNI BIRO

»PUTNIK« — Novo mesto

RAZPISI

Kmetijsko gospodinjstva sola Gradac v Beli krajini bo sprejemala v šolskem letu 1956/57 kmetičke dekleta v solo, ki traja od 6. septembra do 10. julija 1957. Namen sole je, dati gojenkam teoretično in praktično izobrazbo iz kmetijstva in gospodinjstva. Pogoji za sprejem v solo so:

1. Popolna osnovnošolska izobrazba.
2. Starost od 14 do 18 let.
3. Kandidati morajo biti telesno in duševno zdravi.
4. Pred sprejemom morajo opraviti sprejemni izpit iz slovensčine in matematike iz učnega programa I. in II. gimnazije ali V. in VI. razreda osemletke.
5. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri.
6. Najmanj dva razreda gimnazije ali 6 razredov osemletke.
7. Starost od 14 do 18 let.
8. Kandidati morajo biti telesno in duševno zdravi.
9. Pred sprejemom morajo opraviti sprejemni izpit iz slovensčine in matematike iz učnega programa I. in II. gimnazije ali V. in VI. razreda osemletke.
10. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri.
11. Najmanj dva razreda gimnazije ali 6 razredov osemletke.
12. Starost od 14 do 18 let.
13. Kandidati morajo biti telesno in duševno zdravi.
14. Pred sprejemom morajo opraviti sprejemni izpit iz slovensčine in matematike iz učnega programa I. in II. gimnazije ali V. in VI. razreda osemletke.
15. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri.

INOZEMSKI FOTOAMATERJI

Marsikdaj se ustavi v Mirni peči inozemski turist in z zanimanjem motri naravo. Prišel je na prag tistega, v tujini z romantično razburljivim prizvokom opevanega Balkana, ki naj s kontrasti sveže utrujeno življensko silo nekoč tako podjetnega Zapada. Glej, človek, ob cesti fantastično zgradbo z linijami in razmnoženimi strehi — kot bi rastle iz tal živa podoba srednjega veka. Strk-posnetek za radovedne oči prijateljske družbe na ozkem filmskem traku. Strk-podoba »divjega Balkana« — nekdanja farovška kača — v sicer lepi in prijetni mirnopski dolini.

V štirih gorskih vaseh je zasvetila elektrika

Velik dogodek je bil za gorske vasi Prusnja vas, Frulga, Gradnje in Mladje v kostanjevisko-podboški občini v nedeljo 5. avgusta — ta dan jim je prvič zasvetila električna luč. Dve letni trud in naporno delo je bogato poplačano. Nič več ne bo v izbah briela petrolejka in kvartila zraka, nič več niso odrezani vasičani teh vasi od sveta. To je pridobitev, ki jo znajo ceniti.

Za elektrifikacijo so bili izvoljeni posebni odbori, ki so z vsjo poštrevnostjo začeli organizirati prostovoljna dela, nabirati drogeve in graditi transformator. Skupna vrednost prostovoljno opravljenih del in darovanih drogov znaša okrog 3.200.000 din. OLO Krško je bil leta 1954 odobril 5.100.000, KZ Kostanjevica je prispevala 350.000, Glavna zadruga zveza je pa odobrila 700.000 kredita. Elektro podjetje Krško je čakalo na plačilo storjenih uslug celih 10 mesecev. Nadalje je plačal OLO Trbovlje 1.700.000 din dolga pri Elektro podjetju Krško. Na pomoč je prišlo OLO Novo mesto in posodil 500 kg žice, ki je še manjkala za dokončno napeljavo.

ŠAH

Finale moštvenega prvenstva Dolenjske bo 25. in 26. avgusta v Črnomlju

Po zadnjem obvestilu prireditelja letošnjega finalnega turnirja za moštveno šahovsko prvenstvo Dolenjske bo zaključni turnir v soboto in nedeljo, 25. in 26. avgusta v Črnomlju. Finalisti so več ali manj že znani. To so laniški zmagovalci SD Novo mesto, SD Črnomelj, SD Kočevje in SK Trebnje. Finale se bo igralo v treh kolih, od katerih bo eno v soboto popoldne, ostala dva pa v nedeljo. Prireditelj je za najboljša moštva in tudi za posameznike pripravil lepe nagrade.

Moštveno prvenstvo Dolenjske

Predtekmovalja za moštveno prvenstvo Dolenjske se bližajo koncu. V novomeški coni je postal zmagovalce prva ekipa SD Novo mesto, ki je najprej premagala II. ekipo istega društva s 6:2, v nedeljo pa v Strži se do mako »Svobodo« s 7:1. V dvoboju s straško »Svobodo« so Novomeščani dosegli 6 zmag in 2 remija. Zmagali so Doki, Picek, Kačunič, Habram, Vodopivec in Dejanovič, medtem ko sta Medic in Ličina remizirala prvi z Barbičem, drugi s Pavlinom.

Velika preizkušnja

Z novomeškega učiteljskega je odšel spet nov rod mladih vzgojiteljev

10. junija so se šolska vrata spet zaprla za dobra dva meseca. Mladina je pohitela na svoje domove, da se po delu oddahne in si nabere novih moči za jesen. Toda to ni veljalo za vse - za absolvente višjih gimnazij in učiteljske se je tedaj glavna skrb šele pričela. Čakal jih je namreč še zaključni izpit - matura oziroma učiteljski diplomski izpit, ki naj dokončno odloči, kdo je že zrel za življenje.

Na novomeškem učiteljskem sta bila letos dva petletnika s 40 dijakmi. Vsi mladi ljudje komaj čakajo, da bodo stopili po končanem študiju v šole kot učitelji in vzgojitelji naših najmlajših. Ker je zaključni izpit ne samo preizkus znanja, ampak marsikomu tudi hud živčni preizkus, ni nič čudnega, če se ga človek spominja vse življenje in če se nekdanji solanci, čeprav jih življenje privede skupaj nemara po več desetletjih, najraje znova in znova pogovarjajo le o izpitu.

Za letošnje kandidate profesorji niso bili v posebnih skrbih. Vedno so bili mnenja, da sta letošnja letnika doslej najboljša in najresnejša. Niso se motili. Zaključni izpit je pokazal, da si je večina absolventov z vestnim in vztrajnim delom pridobila lepo

znanje in da gredo v življenje dobro pripravljeni. »Boj« je torej končan. Zeleni prt je izginil z izpitne mize, dijak in profesorji so si segli v roke in se razšli. Slovo je zmeraj težko. V izpitni sobi pa so še ostale tri klopi, v katerih je vsak dan po sedem mladih ljudi neravno čakalo, da se zvrste. Tem klopem so kandidati čisto podzavestno zaupali svoje občutke, bojazni in omahovanja pa tudi radost, ko so izpit srečno prestali. Ali sploh vedo, kaj so vrezovali v klopi s svinčnikom? Sedaj, ko je vse to že za njimi, se bodo gotovo nasmehili, ko bodo brali te zapise. V prvi klopi beremo: »Adijo, šola! Fanika!«

»Trpin! smo bili, sedaj smo rešeni!«

Nekomu pa se je pocedil verz goriskega slavika: »Mojo srčno kri škropite...«

Tem žustvenim izjavam je zadnji dan energična roka zapisala zmagovite besede:

Matura. 21. VI. 1956. Štefka

V drugi klopi so bili kandidati, pravzaprav kandidatije, bolj optimistično nadahnjeni. Tu beremo:

»Draga kolegica, ki prideš popoldne na tole mesto, vedi, da Ti želim vso srečo! Saj ni tako hudo. Ida. «Jaz tudi Olga.»

Optimizem izredne vrste pa vendar je izjavil: »Res ni nič hudo, počutim se odlično. Marica.«

Takoj za tem pa je Slavica energično dostavila: »Jaz sem pa ravnokar jezna.«

Vsekakor bogata lestvica čustev in razpoloženj!

Med njimi pa so bile tudi poetične dušice. Ena je vzkliknila s Cankarjem: »Zemljani, zemljica, mati! Če nimam kruha, daj mi kamen in še ob kamnu ti bom prepeval!« Nič čudnega, če je sorodna narava dodala Kosovelova besede: »Vsi bodo dosegli svoj cilj, le jaz ga ne bom dosegel...«

Pa še nekaj uradnih podatkov! K letošnjim učiteljskim diplomskim izpitom se je prijavilo 39 kandidatov in en kandidat ter 4 privatisti. Izpit je trajal od 12. do 21. junija. Za predsednika komisije je republikni svet za šolstvo imenoval prof. Alfonza Gspana, znanstvenega svetelavca Narodne in univerzitetne knjižnice. Na odloži uspehov je izpitna komisija odločila, da morajo od rednih dijakov tri kandidatke opraviti v jeseni popravni izpit iz

enega predmeta, ena kandidatka pa ga bo opravljala v celoti. Prav tako imajo popravni izpit tri privatistke.

Napravili pa so celotni izpit: 1.) z odliko: Anica Gašperič (oporočena ušnega izpita), Anica Hraštelj (opr. ust. izp.), Olga Lenac (opr. ust. izp.), Anica Mihelič;

2.) s prav dobrim uspehom: Vida Cvar, Anica Fifolt, Marija Godler, Jožica Herega, Ivanka Kuhelj, Ana Kukovič, Štefka Pečarič, Marija Petan, Olga Rupar, Lojze Štih, Rozalija Trinko, Nada Vučajnik, Marija Žilavec, Ivana Žnidarič;

3.) z dobrim uspehom: Olga Bizjak, Ida Čeh, Terezija Kodrič, Rozalija Kožar, Jožica Lamovšek, Fani Lenč, Ana Mrvar, Ivana Oberstar, Nežka Ogrinc, Pavla Perovšek, Fani Pintarič, Darja Podbevšek, Marija Prusček, Ana Smolčič, Dušana Udovič, Štefka Vrančar, Marija Zagorec Slavica Zidarič, Vida Lalič (opr. dopol. izpit)

Zelimo vsem mladim učiteljskim kandidatom veliko uspeha v življenju.

Za smotrno kulturno umetniško prizadevanje

V našem javnem življenju se vsak dan močneje uveljavlja družbeno samoupravljanje. Nove naloge, ki nam jih narekuje razvojna pot v socialistično družbeno ureditev, ne rešujejo več administrativna telesa državne uprave, ampak predvsem družbene organizacije, sveti državljanov, zbori proizvajalcev, delavski sveti, sveti potrošnikov, torej take organizirane oblike družbenega upravljanja, v katerih so se zbrali izvoljeni in popolnomočni predstavniki določene kroga gospodarskih, političnih in kulturnih dejavnosti.

Toda medtem, ko smo na Dolenjskem skoraj za vsako vejo gospodarskega, političnega, splošno človeškega in športno zabavnega dejstva ustanovili različna društva in klube, še vedno nimamo kluba dolenjskih kulturnih delavcev.

Zakaj je ustanovitev kluba dolenjskih kulturnih delavcev

upravičena in potrebna? Doslej so bila žarišča vsega kulturno umetniškega in splošno izobraževalnega dela na Dolenjskem kulturno umetniška društva in delavske Svobode (zdaj Zveza prosvetnih društev in Svobod) ter dolenjske srednje in osnovne šole. Zaradi relativne duhovne zaostalosti Dolenjske so kulturno prosvetne organizacije imele z dolenjskim šolstvom skoraj vzporedne cilje: posredovati najširšim slojem prebivalstva splošno osnovno izobrazbo, izkoreninjati vse oblike vraževerstva in primitivizma, iztrebiti škodljive predsodke odmirajoče preteklosti. Ta cilj so kulturno prosvetne organizacije pri nas skoraj vedno dosegale, toda pri svojem pionirskem splošno izobraževalnem delu se niso skoraj nikoli povzpelle na tako umetniško raven, da bi dolenjskim znanstveno umetniškim prizadevanjem prislutila slovenska javnost. Prav tako kulturno prosvetne organizacije na Dolenjskem niso niti najmanj vedele, kam naj bi organizacijsko vrstile dolenjske pesnike, pisatelje, zgodovinarje, literarne kritike in slikarje. Zato ni čudno, če so neorganizirani umetniški nastopi posameznikov (literarni večeri, glasbeni večeri, slikarske razstave) pogosto bile videti prej ambiciozno poudarjanje avtorjevega »jaza« kot kulturni dogodki in družbeno priznana kulturno umetniška razodetja, ki jih javnost od kulturnih delavcev redno pričakuje in želi. Tudi Pomurje s sedežem v Murski Soboti je ustanovilo svoj Klub kulturnih delavcev (kakor so ga osnovali še skoraj vse slovenske pokrajine), ki izdaja svojo revijo, medtem ko v prostrani Dolenjski še danes nismo resno mislili na podobno organizacijo. V večji meri je prav zasluga pokrajinskih klubov kulturnih delavcev, da imajo skoraj vse obrobne slovenske pokrajine svoje tiskarne in knjižne založbe, medtem ko je na Dolenjskem dobilo

tiskarno le Kočevje, ki nika-kor ni ne pokrajinsko ne kulturno središče Dolenjske, a je nima Novo mesto, nekdanj znanstveno književniško in tiskarsko središče jugovzhodnega slovenskega predela. In vendar je tiskarna prepotrebna ustanova vsaki pokrajini, ki hoče izrasti iz duhovne zaostalosti in se otresti še skoraj srednjeveškega mračnjstva. Doslej ni kulturno umetniško delo na Dolenjskem ocenjevalo ali vrednotilo napr. izrazita kulturno umetniška organizacija, kakršne naj bi bil Klub dolenjskih kulturnih delavcev, ampak okrajni odbor ljudske prosvete, oziroma zaradi nedelavnosti sveta za kulturo in prosveto pri OLO mora le tajništvo odbora, torej izrazito administrativno telo, neposredno podrejeno državnim upravi. Okrajni odbor ljudske prosvete je izdal edino povojno revijalno glasilo na Dolenjskem »Dolenjsko prosveto«, ki naj bi bila dolenjska znanstveno-umetniška poučna kulturna revija, a ni mogla zatajiti svojega nepopoln administrativnega poretka in je bila zato v prvi vrsti uradno glasilo Okrajnega odbora ljudske prosvete.

Vsakodnevne materialne in duhovne spremembe v našem življenju, ki so posledica našega razvoja, zahtevajo vedno nove oblike družbenega življenja, da bomo lahko kos nalogam, ki jih pred nas razporeja življenje. In če imajo svoja društva, kegljaci, ribiči, zbiralci znakov in še druge organizacije izrazito športno zabavno namena, toliko prej je naša dolžnost, da osnujemo klub dolenjskih kulturnih delavcev, organizacijo ljudi, ki v umetniških podobah odključujejo dolenjsko pokrajino in upodabljajo dolenjsko življenje. Seveda pa moramo dati novi organizaciji tisto materialno podporo in tisto mesto v družbenem življenju. Dolenjske, kakršnega zaradi svojega pomembnega kulturnega poslanstva zasluži. Vb.

Zakaj je Naser tako vzburlil svet

Naserjev odločni sklep, da nacionalizira Družbo Sueškega prekopa, je presenetil svet, zlasti pa tiste, ki so pri tem najbolj prizadejali. Toda egiptovski stališče je nalezlo na navdušenje pri ostalih arabskih narodih in na odobravanje pri večini svetovnega mnjenja. V našem listu smo predpretekli teden že pisali o prvih dogodkih v zvezi s Sueškim prekopom, danes pa bomo povedali nekaj števil, ki bodo razodeli zakaj je postalo marsikateremu politiku v svetu zaradi sueškega vprašanja vroče.

Sueški prekop bi moral tako ali tako pripasti Egiptu l. 1968, se pravi čez 12 let. Sueška družba je bila namreč ustanovljena takoj po zgraditvi prekopa leta 1869 za dobo 99 let. Glavni delničarji te družbe so britanski in francoskega porekla. Anglija si je levji delež delnice pridobila šele pozneje s sumljivo kupčijo. L. 1875 je tedanji egiptovski vladar kediv Ismail spravil deželo z razpisnim življenjem na rob prepada. V stiski je moral prodati za 4 milijone funtov delnice. Odkupil jih je tedanji britanski premier Disraeli. V angleški zgodovini imenujejo to akcijo eno »najslabših« silih poteg angleške diplomacije. Te akcije so že leta 1929 veljale 72 milijonov funtov in so prinesle za 38 milijonov dividend. Njihova vrednost je nenehno rasla, tako da znaša celotna izjava Egipta zaradi te dvomljive kupčije do danes že več kot 200 milijonov funtov. Odtlej je v politiki prekopa poleg Francije imela glavno be-

sedo tudi Anglija. V britanskih rokah je skoraj polovica vseh delnic, na tretjini vseh ladij, ki plovejo skozi prekop, pa se vije britanska zastava. Odtod tudi tako žolčna in razburljiva

Vsakdanja zgodbica

Po dolgih predolgih letih se srečata Fridolin in Koprnela. On je bil nekoč postaven fant, sladkih besed in lep na oko; ona je bila brhko, kodrolaso dekle. Srečata se. Fridolin je pri osemdesetih, Kašlja in hodi s palico. Koprnela je sključena in siva.

Pogleda Koprnela starca pa veselo vzklikne: »Jo, Fridolin, kaj si res ti?«

Starac debelo pogleda in kar plane, kolikor mu revmatizem pušči: »Oh, seveda sem pravi! In tist Koprnela! Kdaj te že nisem videl...«

»Pa še zmeraj živš, Fridolin?«

»Se, kot vidiš, ljuba Koprnela.«

»Oh, Fridolin - se spominjaš, kako si se pred 55 leti rotel, da niti eno leto ne boš mogel več živeti brez mene...«

»Res je, Koprnela... In t, se spominjaš kaj si mi pisala, ko sem te po enem mesecu pustil? V smrt pojdem, nevesti Fridolin. Ze vidim rože, ki zanjajo oder, na katerem leži moje truplo in v njem srce, ki si ga mi strli...«

»Eh, ja...« vzdihne starca in odjeda vsak svojo pot.

reakcija v Londonu na sklep egiptovske vlade, o razlitviti Družbo Sueškega prekopa. Razen tega bo družba ob vsakoletni dobiček, ki znaša nič manj ko 100 milijonov dolarjev. S tem denarjem namerava zdaj egiptovska vlada začeti finanstrati dela pri graditvi asuanskega jezusa in ji zato ne bo potrebna tuja pomoč.

161 km dolgi Sueški prekop pa ima tudi za druge in ne samo za Britanijo velik gospodarski, politični, strateški in prometni pomen. Prekop veže Sredozemsko morje z Rdečim in tako ogromno zmanjšuje razdalje med Evropo ter Vzhodno Afriko, Srednjo Azijo, Avstralijo in Daljnjo vzhodom.

Ze teh nekaj suhih podatkov nam kaže velikanski pomen Sueškega prekopa, hkrati pa tudi razloge, spričo katerih se na Zahodu ne morejo tako zlahka pomiriti z njegovo izgubo. Čeprav bi moral prekop po 12 letih pripasti Egiptu, je bilo prav zadnje dni slišati čedalje več glasov, ki so se upirali izročiti Suez egiptovski republiki. Tudi tako huda reakcija v Londonu in Parizu kaže, da se tam niso hoteli kar tako zlepa sprilazniti s to mislijo. Vsem tem glasovom in tudi skritim nameram je Naserjev sklep z enim zamahom odrezal korenine.

Taka odločna poteza mlade republike lahko zbudi in simpatije, saj znova potrjuje Naserjeve besede, da se bo Egipt boril za resnično politično, gospodarsko in socialno neodvisnost.

Naš rojak Martinčič tretjič na obisku

V našem uredništvu se je oglašil te dni stari znanec in naročnik našega lista v Franciji tovariš Jože Martinčič, doma iz Stople pri Novem mestu. Z ženo sta prišla za mesec dni v rojstni kraj na obisk. Ko sta pred dvema letoma prišla prvič po 32 letih odsotnosti, sta sklenila, da bosta prišla vsako leto, dokler jima bo dopuščalo zdravje. To obljubo tudi izpolnjujeta. Letos sta prišla v družbi številnih drugih Slovencev, ki so prav tako prišli na obisk. V eni skupini jih je prišlo 116.

Tovariš Martinčič je upokoje-ni rudar in živi s svojo družino v severni Franciji v rudarskem bazenu Pas De Calais, kjer je

veliko naših izseljencev. Zanimivo ga je poslušati, ko pripoveduje o življenju naših ljudi v Franciji. Zelo so veseli obiskov iz domovine, zlasti pa kulturnih skupin, ki prihajajo mednje. Obiskal jih je tudi naš veleposlanik v Franciji dr. Bebler s soprogo. Ponosni so, da so Slovenci in srčno se veselje vsakega napredka v rojstni domovini. Tovariš Martinčič je posebej poudaril, da so prav Slovenci izmed vseh drugih narodnosti, ki žive tam, deležni največje pozornosti in obiskov iz domovine. Obeha Martinčičevima in vsem ostalim rojakom želimo prijetno bivanje v domovini.

Mladina je prišla

Vselej, ko so se skoraj nepremagljive gospodarske težave v povojnih letih zgostile v ne-rešljivi volzi, ki je grozil, da bo zajezil našo gospodarsko rast, je prišla na naša prostra, na delovišča - mladina.

Brčko-Banoviči, Samac-Sarajevu, Beograd-Zagreb: ceste, železnice, mesta.

Navsezadnje naš novomeški nogometni stadion, ki že mesec vabí delovne roke, ni tako gigantsko delovišče, da bi opravičevalo nenehne SOS klice v

časopisju, niti ni delovna sila novomeških športnikov tako nepogrešljiva, da bi bilo treba spoštljivo poklekati pred njo in jo prosti, naj vzame v roke samokolicne ali lopate; vendar je tudi na novomeški nogometni stadion morala priti mladina. Medtem ko so novomeški nogometaši govorili, češ: »Vzeli so nam stadion, dajo naj nam novega«, kakor da je ljudska oblast nekakšen »daj-dam« aparat, so izravnavali zemljišče za stadion vojaški in plačani delavci in medtem ko novomeški športniki s kopališča zaskrbijo no motrijo, kako napredujejo dela, da bi se morda jesenski treninji ne zakasnili, je prišla na delovišča mladinska delovna brigada.

Na nogometnem stadionu je začelo redno delati 26 mladih ljudi, brzkone pa se bo število ustalilo pri tridesetih. Delovodja nam je povedal, da so mladinci izredno dobro zagrabil. Nogometni stadion dobiva vse določenejšo obliko. Dolg je 105, širok 70 metrov. Od pomladi do teh dni so delavci premetali 15.000 kubičnih metrov zemlje in 600-krat razstreljevali poltretji meter globok zasek. Naša slika prikazuje delo mladine pred šestimi leti na Loki. Takrat je mladinska brigada gradila atletski stadion, letos nogometnega. Naš list bo še spremljal delo mladinske brigade.

V SAMOTAH PRAGOZDA

Priredil in narisal Saša Dobrila

121.

Prišla sta že v bližino njune ute, ko se je Rok nenadoma ustavil. Zaslišala sta glasno smrčanje. »Razbojnik! v naš uti! Gotovo so jih psi pripeljali po najini stari sledi. Pojdiva naprej proti Dovganov kočli!« Ne grem brez bisera in orožja, je zamrmral Vilče.

124.

Toda, glej smolo! Ko je hotel oditi, je zadel ob nogo mešanca in moške so se prebudili. Komaj se mu je še posrečilo uiti. Dečka sta zdrljala v gozd. Za seboj sta slišala žvižge, s katerimi so razboj-niki klicali k sebi pse.

122.

Psi so se zvečer gotovo raztepli za divjačino daleč okrog po gozdu, ker jih dečka nista niti slišala niti opazila. Priplazila sta se do svojega bivališča. Do orožja sta prišla kaj hitro, ker so ga razbojniki pometali iz ute, da bi imeli v njej dovolj prostora za spanje.

125.

Fanta sta tekla kolikor hitro sta mogla. Zdeto se jima je, da nikoli ne bosta dosegla cilja. Prvi sončni žarki so že prodrli skozi goste vejeve. Psi so jima bili tesno za petami. Vilče je v diru vrgel Roku tul s puščicami in lok.

123.

Z biserom pa je bilo težje. Rok se je spazil sam v uti in v polmeti tipal pred seboj. Brazgotinec je ležal na trebuhu. Rok mu je previdno pihal za ušnik in ta se je godrnjalno prevrtil na hrbet. Zagledal je mošnjček z biserom. Rok je previdno odprl mošnjček in izvlekel biser.

126.

Psi so utihnili, znamenje, da bodo napadli. Rok je med begom položil puščico na tivo in skočil za drevo. Tetiva je zabrenčala in pes je obležal. Ko je Rok posegel po drugi puščici, je Vilče dobro opravil svoje delo s kamnom. Druga puščica je zgrešila in delo je dokončala sekira.

ZANIMIVOSTI

Dvojčka z 12 dni presledka

V Londonu je Marie Collins rodila pred kratkim dečka, 12 dni po tem je rodila še enega. Pač redek primer v zgodovini porođništva.

Rodovitna hruska

Na vrtu Ahmeta Suškega v Sarajevu raste hruska, visoka okrog 30 metrov, ki daje na leto okrog 2000 hrusk.

Šestkrat dvojčka

Annie Formot iz Francije, stara 39 let, je v 21 letih zakona rodila sedemnajst otrok, med njimi šestkrat dvojčke. Petnajst otrok živi, dva sta umrla.

Ameriška dobrotelost v domači luči

Finančnemu odseku ameriškega senata je bilo predloženo priporočilo, naj bi socialnim upokojevcem, to je onemoglim starim ljudem, dali mesečni po-višek 10 dolarjev, toda v obliki nakazil za živež. Pravijo, da prav ti socialni upokojeenci najbolj občutijo dragotino. Živeža pa imajo v ZDA toliko, da ne vedo kam z njim. Finančni odsek je ta priporočila zavrnil, češ da bi zaradi tega morali zvišati davke. Poročila ameriških časopisov dodajajo, da pač ameriški kongresniki nimajo razumevanja za domače reveže, čeprav se zelo bahajo, koliko revežem pomagajo v drugih državah.

Zvišana vpisnina za univerze v Kanadi

Uprava univerze v Torontu je zvišala vpisnino za 11,2 odstotka. Doslej je znašala vpisnina

od 225 do 550 dolarjev letno. Zvišanje vpisnine utemeljuje uprava s tem, da so se stroški povečali, univerza pa ne dobi večje državne pomoči. Študentska organizacija je sporočila, da je to zvišanje močno prizadelo najbolj revne študente in mnogi bodo zaradi tega morali prenehati s študijem. Časopisno poročilo še dodaja, da bo kanadska vlada prispevala za vse univerze v državi letno skupno 7.988.000 dolarjev, za vojaške namene pa skoraj milijardo 800 milijonov dolarjev.

Razumljivo

»Veš, letos poteče ravno 20 let, odkar sem prenehal pitj in kaditi!«

»Čestitam! To pomeni, da boš že drugo leto praznoval 25-let-nico poroke!«

DOBESEDNO JE RAZUMEL

»Mati: »Sinko, kod si hodil tako dolgo, saj sem ti naročila, da se vrni naravnost domov.«

Sinko: »Saj sem poskušal iti naravnost, pa sem moral zapeljati v potok, čez sosedov vrt in polje.«

Mati: »Kaj nisi šel po cesti?«

Sinko: »Potem bi ne šel naravnost, saj cesta ima toliko ovinkov!«

— Treba se je pripraviti na najslabše, moj dragi prijatelj — mislim, da bo ozdravel!